

Joseph Wieder vydal jedenásť kníh, pričom jedna z nich mala silne autobiografický obsah. Volala sa *Spomínanie na budúcnosť: Desať esejí o ceste k sebe* a vyšla vo vydavateľstve Princeton University Press v roku 1984.

Našiel som aj množstvo správ o vražde.

Wiederovo telo objavil Derek Simmons, v článku uvádzaný ako údržbár v dome obete a potenciálny podozrivý. Dvadsiateho druhého decembra 1987 o 6.44 zavolať z profesorovho domu na núdzovú linku a spojovateľke povedal, že ho našiel ležať v kaluži krvi v obývačke. Zdravotníci, ktorí prišli na miesto činu, už nič nezmohli a vyhlásili ho za mŕtveho.

Obhliadač na základe pitvy zistil, že Wieder zomrel asi o druhej hodine ráno. Odhalil vnútorné i vonkajšie krvácanie, ktoré okolo polnoci spôsobili údery tupým predmetom, zrejme bejzbalovou palicou, a na svedomí ich mal jeden páchatel'. Kriminalisti predpokladali, že obeť dostala prvý úder, keď sedela na gauči v obývačke. Vrah vošiel prednými dverami a prikradol sa zozadu. Profesorovi, ktorý bol fyzicky zdatný, sa podarilo vstať z gauča a pokúsil sa ujsť k oknu obrátenému k jazeru, pričom odrážal ďalšie údery, ktoré mu spôsobili fraktúry oboch predlaktí. Potom sa uprostred miestnosti obrátil a chcel sa brániť. Počas zápasu s útočníkom televízor spadol na dlážku. Tu dostal smrteľný úder do oblasti ľavého spánku. (Vyšetrovatelia na základe toho usúdili, že vrah bol s najväčšou pravdepodobnosťou pravák.) Wieder zomrel o dve hodiny na zastavenie srdca a vážne mozgové poranenie spôsobené posledným úderom.

Derek tvrdil, že keď ráno prišiel k profesorovmu domu, predné dvere boli zamknuté a okná zavreté bez stopy po

násilnom vniknutí. Preto sa predpokladalo, že vrah mal kľúče od domu, odomkol si, Wiedera prekvapil a po spáchaní vraždy za sebou zamkol. Pred odchodom sa ešte prehrabával v obývačke. Motívom však nemohla byť lúpež. Profesor mal na ľavom zápästí rolexky a na pravej ruke prsteň s drahokamom. V nezamknutej zásuvke polícia našla okolo sto dolárov v hotovosti. Z domu nezmizli nijaké cenné starožitnosti.

Detektívi v obývačke objavili dva nedávno použité poháre, na základe čoho predpokladali, že domáci pán v ten večer s niekým popíjal. Obhliadač zistil, že profesor pred vraždou požil značné množstvo alkoholu, stopy po narkotikách či po liekoch v tele neobjavil. Nevedelo sa, že by chodil s nejakou ženou. Nemal stálu partnerku a nikto z jeho priateľov a kolegov si nespomínal, že by mal v poslednom čase s niekým vzťah. Detektívi preto dospeli k záveru, že to zrejme nebol zločin z vášne.

Podľa správ v novinách som zhruba zrekonštruoval, čo sa stalo v období po vražde.

V novinách sa meno Laury Bainesovej nespomenulo ani raz, hoci meno Richarda Flynnna sa tam vyskytlo niekoľkokrát. Ako som už vedel z rukopisu, Flynn bol chvíľu podozrivý, keď z vyšetrovania vylúčili Dereka Simmonsa, ktorý mal „silné alibi“. Nenašiel som ani zmienku o tom, že by sa Wieder podieľal na tajných psychologických experimentoch. Opakovane sa však zdôrazňovalo, že v policajných kruhoch v New Jersey a v New Yorku bol známou postavou, keďže pôsobil ako súdny znalec pri posudzovaní duševného zdravia páchatelov trestných činov.

Aj túto jeho aktivitu brali detektívi ako možnú stopu. Preštudovali všetky prípady, v ktorých Wieder svedčil, najmä tie, ktoré pre obvineného nedopadli priaznivo. Čoskoro sa však ukázalo, že je to slepá ulička. Nikoho z usvedčených na základe Wiederovho svedectva v poslednom čase neprepustili, s výnimkou istého Gerarda Panka, ktorý vyšiel zo štátnej väznice Bayside. Panko však takmer ihneď po prepustení utrpel infarkt. Z nemocnice sa dostal len týždeň pred profesorovou vraždou a lekári dospeli k záveru, že by fyzicky nebol schopný útoku. Táto hypotéza sa teda zamietla.

Richarda Flynnna opakovane vypočúvali, ale nikdy ho oficiálne nevyhlásili za podozrivého ani neobvinili. Najal si obhajcu Georgea Hawkinsa, ktorý policajtov obvinil zo šikanovania a naznačil, že chcú z Flynnna spraviť obetného baránka, aby zakryli vlastnú nekompetentnosť.

A aká bola Flynnnova verzia udalostí? Čo presne povedal detektívom a reportérom? Na základe článkov, ktoré som našiel, sa zdalo, že jeho výpovede sa líšili od toho, čo uviedol v rukopise.

Po prvé, vôbec nespomenul, že Wiederovi ho predstavila Laura Bainesová. Vyjadril sa, že s profesorom ich zoznámil „spoločný priateľ“, lebo profesor hľadal niekoho vhodného na prácu na čiastočný úväzok do knižnice. Flynn bol zamestnaný vo Firestonovej knižnici a Wieder potreboval človeka, ktorý by mu tú jeho vedel usporiadať pomocou počítačového systému. Profesor mu dal kľúče, keby chcel pracovať, keď nebude doma. Často totiž cestoval mimo mesta. Flynn kľúče zopár ráz použil a vošiel do profesorovho domu, keď bol preč. Wieder ho niekoľkokrát pozval,

aby sa s ním navečeral. Raz v piatok hral s profesorom a s jeho dvoma kolegami poker. (Táto epizóda sa v rukopise neobjavila.) Zoznámil sa aj s Derekom Simmonsom, pričom jeho príbeh mu porozprával Wieder osobne.

S profesorom nemal nijaký konflikt a ich vzťah by sa dal opísať ako „bezproblémový a priateľský“. Wieder mu nikdy nepovedal, že sa niekým alebo niečím cíti ohrozený. Naopak, bol uvoľnený a rád žartoval. Ochoťne hovoril o svojej novej knihe, ktorá mala vyjsť na nasledujúci rok, a očakával, že dosiahne veľký akademický aj komerčný úspech.

Žiaľ, Flynn nemal na noc vraždy alibi. Na konci rukopisu tvrdil, že k profesorovi sa vybral možno dvadsať minút po návšteve Timothyho Sandersa, čo by znamenalo, že to bolo okolo šiestej večer. Vypočítal som si, že cesta tam by mu trvala dvadsať minút, v zlom počasí možno aj dlhšie, a cesta naspäť podobne. Lenže vyšetrovateľom povedal, že k Wiederovi vyrazil okolo deviatej, keďže sa s ním chcel pred odchodom na vianočné sviatky ešte porozprávať o niečom, čo sa týkalo knižnice. Ďalej uviedol, že domov sa vrátil o desiatej po rozhovore s profesorom a krátko nato si šiel ľahnúť. Klamal počas vyšetrovania alebo klamal pri písaní rukopisu? Alebo ho zradila pamäť?

V tých rokoch, ako potvrdil sám Flynn v rukopise, bola v New Yorku veľmi vysoká kriminalita, najmä po náhlom prílive metamfetamínu a kreku do predmestí. Zopár dní po Wiederovej smrti, medzi Vianocami a Novým rokom, len o dve ulice od jeho domu spáchali dvojnásobnú vraždu. Obeťami boli manželia Eastonovci, on mal sedemdesiatosem a ona sedemdesiatdva rokov. Detektívi zistili, že páchatel sa k nim vlámal o tretej ráno, manželov zavraždil

a potom vykradol dom. Ako vražedné zbrane použil mäsiarsky nôž a kladivo. Keďže vrah vzal z príbytku hotovosť a šperky, motívom bola jednoznačne lúpež. Ukázalo sa, že tu nie je veľa podobností s Wiederovým prípadom.

Policajtov to nezastavilo. Využili, že podozrivého zatkli len o týždeň neskôr, keď sa v záložni v Princetone pokúšal predat' šperky ukradnuté z domu starých manželov. A tak sa Martin Luther Kennet, dvadsaťtriročný černochoch so záznamom v registri trestov a známy narkoman, stal hlavným podozrivým aj vo vyšetrovaní vraždy Josepha Wiedera.

Odvtedy – teda od začiatku januára 1988 – v článkoch o vražde spomínali Richarda Flynna iba letmo. Wiederova sestra Inge Rossiová zdedila celý majetok okrem malej sumy, ktorú nebohý v poslednej vôli odkázal Simmonsovi. „STRAŠIDELNÝ DOM NA PREDAJ“ – tak znel titulok článku, ktorý vyšiel 20. apríla 1988 v *Princeton Gazette* o vile nebohého profesora Wiedera. Reportér tvrdil, že po tragédii má zlú povest'. Dvaja ľudia vo štvrti vraj boli ochotní odprisahať, že videli, ako sa vnútri pohybovali zvlášťne svetlá a tieň, takže realitné kancelárie zrejme budú mať čo robiť, aby ju predali.

Martin Luther Kennet odmietol ponuku štátneho zástupcu v okrese Mercer – keby ho uznali vinným, nedostal by trest smrti – a do konca tvrdil, že je nevinný.

Priznal, že predával drogy v areáli univerzity a na Nassau Street, a tvrdil, že jeden z jeho občasných zákazníkov, ktorého meno nepoznal, mu nechal šperky ukradnuté Eastonovcom ako záruku výmenou za isté množstvo trávy. Na noc, keď zavraždili starých manželov, nemal alibi. Bol sám doma a pozeral videokazety, ktoré si požičal deň pred-

tým. Keď sa zákazník po šperky nevrátil, Kennet, nevediac, že sú kradnuté, ich odniesol do záložne. Keby vedel, odkiaľ sú, prečo by bol taký hlúpy a pokúsil sa ich za bieleho dňa strčiť do záložne, o ktorej sa vie, že udáva klientov polišom? Čo sa týka Wiederera, v živote o ňom nepočul. Ak si dobre pamätá, večer, keď ho zavraždili, bol v herni a odišiel z nej na druhý deň skoro ráno.

Kennet však mal iba obhajcu ex offio, ktorého mu pridelil súd, s menom nevelmi vhodným pre odvážneho bojovníka proti nespravodlivosti – Hank Pelican. Všetci to chceli mať čím skôr z krku a ušetriť peniaze daňovníkov, takže o pár týždňov ho porota uznala vinným a sudca mu dal doživotie. V tom čase v štáte New Jersey síce ešte existoval trest smrti – zrušili ho v roku 2007 –, no podľa reportérov sudca vzal do úvahy Kennetov mladý vek, a preto mu neudelil trest smrti, ktorý navrhoval štátny zástupca. Mal som pocit, že dôkazy obžaloby sudcu Ralphi M. Jacksona, starého harcovníka, vôbec nepresvedčili. Žiaľ, porote stačili.

V každom prípade prokurátori sa napokon rozhodli neobviniť Kenneta z Wiederovej vraždy. Ďalšie stopy nenašli. Do správ sa dostali iné titulky a rozruch postupne utíchol. Zo zločinu vo West Windsore sa stal odložený prípad.

O jedenástej večer som si pozrel správy na NY1 – bol to zvyk z reportérskych čias. Potom som si uvaril čaj, vypil som si ho pri okne a pokúšal som sa dať dokopy informácie z Flynnovho rukopisu s tým, čo som našiel na internete.

Vzťah medzi profesorom Wiederom a jeho chránenkyňou Laurou Bainesovou, ktorý bol možno viac než profe-

sionálny, musel byť medzi vyučujúcimi na katedre psychológie známy, a tak som si položil otázku, prečo mladú ženu nevypočúvala polícia. Aj keby kľúče, ktoré jej dal profesor, mal v ten večer so sebou Richard Flynn, kedykoľvek predtým si mohla dať spraviť ďalšie. Vyzeralo to, že na ňu policajtov a novinárov nikto neupozornil: ani Flynn, ani profesorovi kolegovia, ani jej spolužiaci, ani Derek Simmons, ktorého zopár ráz vypočúvali. Ako keby ich vzťah musel byť pred verejnosťou za každú cenu utajený.

Profesor bol silný chlap, ktorý v mladosti posilňoval a boxoval. Prvý úder prežil, a dokonca sa pokúšal s útočníkom bojovať. Keby naňho zaútočila žena, musela by byť výnimočne silná, aby odolala protiútoky takého muža, najmä keď bojoval o život. Brutalita vraždy skôr poukazovala na to, že vrahom bol muž. Bolo nepravdepodobné, že by Laura Bainesová – ktorú Flynn opísal ako krehkú a neveľmi fyzicky zdatnú ženu – mohla byť páchatelka. A to najdôležitejšie: aký by mala motív? Prečo by chcela zabiť človeka, ktorý jej pomohol a od ktorého zrejme závisela jej kariéra?

Lenže Flynn svojej družke povedal, že Laura mu „zničila život“ a že „jej to teraz zráta“. Podozrieval ju z vraždy alebo jej iba vyčítal, že mu dala kopačky a nechala ho v kaši? Jeho konanie mi však nepripadalo veľmi logické. Ak ho Laura nechala v kaši, prečo sa jej nepomstil počas vyšetrovania, keď bol sám podozrivý a nemal ani alibi? Prečo ju neodhalil pred novinármi a nepokúsil sa presunúť na ňu aspoň časť viny? Prečo ju ochraňoval a názor zmenil až po vyše dvoch desaťročiach? Prečo si myslel, že mu Laura zničila život? Hrozbe obžaloby napokon unikol. Stalo sa potom ešte niečo?

Kým som zaspal, stále som nad tým všetkým rozmýšľal. Bol som takmer stopercentne presvedčený, že pod povrchom prípadu sa skrýva niečo oveľa temnejšie a záhadnejšie ako to, čo Flynn prezradil v úryvku z rukopisu alebo čo v tom čase zistila polícia. Bol som vďačný Petrovi, že mi túto hádanku zveril.

V mysli sa mi vynoril ešte jeden detail, ktorý ma zaujal – nejaký dátum, meno, čosi, čo tam nesedelo. Bol som však vyčerpaný a v polospánku, takže som si na to nevedel spomenúť. Ako keď niečo na zlomok sekundy zazriete kútikom oka a po chvíli už neviete, či ste to naozaj videli.